

Vznik Evropské unie a její historie

Autor: Mgr. Jaromír JUŘEK

Kopírování a jakékoliv další využití výukového materiálu je povoleno pouze s uvedením odkazu na www.jarjurek.cz.

1. Evropská unie a její historie

Česká republika vstoupila do Evropské unie, jak už bylo mnohokrát připomenuto, dne 1. května 2004. Vstupu naší republiky do EU předcházelo referendum na našem území, kdy se většina Čechů pro vstup rozhodla.

Vstupem do EU můžeme čerpat mnohé výhody, které v EU platí - např. finanční prostředky z různých operačních programů, směřujících jednak na rozvoj dopravy a jednak na vyrovnání rozdílů zejména v oblasti kulturní a ekologické, kde naše republika za vyspělým světem hodně zaostávala, je však nutno si uvědomit, že jsme vstupem do EU ztratili i jistou samostatnost v rozhodování. Musíme se podřizovat různým pravidlům, která v EU platí. Evropská unie tak například dost negativně působí na naše zemědělství, kdy většina plodin je k nám dovážena z okolních zemí a v našem zemědělství pracuje stále méně lidí. Přitom právě tato oblast by mohla z velké části řešit nezaměstnanost mnohých našich obyvatel.

Ohlédnutí za dějinami Evropské unie

Snaha o prevenci hrůz druhé světové války, ale také jako prostředek dohledu nad dalším případným německým zbrojením, uzavřelo **šest západoevropských států v dubnu 1951 Pařížskou smlouvu**, která založila **Evropské společenství uhlí a oceli** (Montánní unie, ESUO). Tato dohoda vstoupila v platnost v roce 1952. Právě uhlí a ocel byly považovány za hlavní strategické suroviny té doby.

V březnu 1957 pak tyto státy uzavřely další – tzv. **Římské smlouvy**, kterými vzniklo **Evropské hospodářské společenství** (EHS) a **Evropské společenství pro atomovou energii**.

Po 1. červenci 1967 se po sloučení tří společenství (ESUO, EHS a Euratom) začalo hovořit o **Evropských společenstvích** (ES). Počátkem sedmdesátých let, v době ropné krize, se ES poprvé rozšiřují. K Spolkové republice Německo (SRN), Francii, Itálii, Belgii, Lucembursku a Nizozemí se k 1. lednu 1973 přidalo Spojené království, Irsko a Dánsko. Desátým členem je od 1. ledna 1981 Řecko a k 1. lednu 1986 přistoupilo Španělsko a Portugalsko.

Maastrichtská smlouva oficiálně zavedla pojem Evropská unie.

V roce 1995 došlo k rozšíření EU o Rakousko, Finsko a Švédsko.

Proces postupoval dál, a tak byla v červenci 1997 uzavřena **Amsterodamská smlouva**. Vznikl tak **Evropský justiční prostor** v civilních otázkách jako základ pozdějšího prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.

S ohledem na blížící se přistoupení dalších států byla přijata **Smlouva z Nice** (2001), která měla přizpůsobit instituce EU novému počtu členů. Předpokládalo se snížení počtu komisařů, posílení pozic větších států, rozšíření oblastí rozhodovaných kvalifikovanou většinou.

Všechny předchozí smlouvy měla nahradit **Smlouva o Ústavě pro Evropu**. Ta počítala s nahrazením Evropského společenství Evropskou unií, jež by měla právní subjektivitu. Smlouva o Ústavě pro Evropu měla státoprávní charakter: počítala se zavedením termínů blízkých vnitrostátnímu právu (zákony, rámcové zákony) a vytvořením funkcí typických pro stát (prezident). Smlouva byla však odmítnuta referendy ve Francii a Nizozemí.

Následně byla připravena nová smlouva – **Lisabonská**, jejímž základem byla právě odmítnutá Smlouva o Ústavě pro Evropu, z níž byly odstraněny sporné instituty. Lisabonská smlouva je další novelizační smlouvou, jako Jednotný evropský akt, Maastrichtská smlouva, Amsterodamská smlouva a Smlouva z Nice. Lisabonská smlouva změnila obsah Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o založení Evropského společenství, jež byla přejmenována na Smlouvu o fungování Evropské unie. Evropské společenství (bývalé EHS) přestalo existovat, jeho právním nástupcem je EU.

A budoucnost?

V současné době je šest kandidátských zemí, oficiální přístupová vyjednávání probíhají pouze s Chorvatskem a Tureckem. Mezi další žadatele patří Makedonie, Island, Černá Hora a Srbsko. O vstup do EU žádalo i Norsko a Švýcarsko. Přístup Norska ale vetovala Francie a vstup Švýcarska byl uzavřen odmítnutím vstupu ve švýcarském referendu.

Obsah

 1. Evropská unie a její historie

2